

Identificarea corectă a produselor cu dubla utilizare, un pas important în obținerea licenței ANCEX

Exportul, transferul, serviciile de intermediere sau orice alte operațiuni cu produse cu dubla utilizare sau produse militare sunt condiționate de obținerea unor licențe. Dacă lista produselor militare este explicit prevăzută în legislație, clasificarea produselor cu dubla utilizare este dificilă și solicită o analiză mai detaliată din partea agenților economici. Iată care sunt cele șase aspecte importante de care trebuie să țină seama companiile.

Prin produse cu dubla utilizare se înțeleg acele produse și tehnologii care au în mod normal utilizări civile, dar ale căror caracteristici pot avea și aplicație militară sau pot contribui la dezvoltarea și producerea armelor de distrugere în masă. În această categorie intra, de exemplu, circuitele integrate, condensatoarele, mașinile-unelte sau camerele de luat vederi electronice.

Spre deosebire de legislația vamală, care se aplică doar produselor tangibile care trec frontiera europeană, produsele cu dubla utilizare pot presupune și produse intangibile, cum ar fi transmiterea de software sau tehnologie prin mijloace electronice. Dar toate fac parte din categoria bunurilor cu dubla utilizare și necesită obținerea unei licențe de la Departamentul pentru Controlul Exporturilor (ANCEX).

1. Cum identifici produsele cu dubla utilizare

Pentru a stabili dacă un produs intra sau nu în categoria celor cu dubla utilizare, agenții economici trebuie să facă o analiză destul de complexă și să compare caracteristicile tehnice ale produsului cu cele specificate în Anexa Regulamentului (CE) nr. 428/2009, care instituie regimul comunitar pentru controlul exporturilor, transferului, serviciilor de intermediere și tranzitului de produse cu dubla utilizare, cu modificările și completările ulterioare. Sunt și produse exceptate de la obținerea unei licențe, chiar dacă întrunesc una dintre caracteristicile din lista de control. Unul dintre acestea ar putea fi un software ce apare în lista de control, dar este un produs comercial de mass-market pe care cumpărătorul poate să-l folosească pe baza principiului Do It Yourself (îl instalează singur) fără restricții privind difuzarea lui ulterioară. Acesta nu necesită licență.

2. Clauza de „catch-all”

Pot fi supuse obligației de autorizare și produse care nu apar pe lista celor cu dubla utilizare. În cazul în care țara de destinație este supusă unui embargo asupra armelor, iar produsele pot fi destinate, în întregime sau în parte, unei utilizări finale militare, sau, dacă produsele pot fi folosite, în întregime sau în parte, la producția și proliferarea armelor de distrugere în masă, prin clauza de catch-all, prevederile Regulamentului nr. 428/2009 se extind și asupra acestora.

3. Consultanța ANCEX versus formular de autoevaluare

În cazul produselor pentru care clasificarea în categoria celor cu dubla utilizare este dificilă sau ridică suspiciuni, se poate solicita consultanța de la ANCEX. Pe site-ul ANCEX este publicat Ghidul pentru completarea cererii de consultanță. În urma depunerii cererii de consultanță, agenții economici vor primi exact categoria din lista de control în care se clasifică produsele respective sau li se va spune că acestea nu intra în categoria produselor cu dubla utilizare.

Ca alternativă, agenții economici pot utiliza formularul de autoevaluare, cu ajutorul căruia vor putea analiza intern conformitatea specificațiilor produsului cu aspectele tehnice prevăzute în Regulamentul Uniunii Europene. Acest formular va trebui prezentat la biroul vamal, în momentul efectuării formalităților de export, ca anexă la declarația vamală.

Prin utilizarea formularului de autoevaluare la momentul vamuirii, exportatorii pot reduce timpul de vamuire cu cele câteva zile necesare pentru pregătirea și depunerea cererii de consultanță până la emiterea negației de către ANCEX.

4. Tranzacțiile cu Marea Britanie

Având în vedere că Marea Britanie este o destinație importantă pentru produsele cu dubla utilizare fabricate în Uniunea Europeană, a fost emis un regulament pentru simplificarea formalităților administrative pentru această categorie de bunuri.

Astfel, prin Regulamentul (UE) nr. 496/2019, Marea Britanie a fost adăugată pe lista destinațiilor care fac obiectul autorizației generale de export a Uniunii nr. EU001. Începând cu 2021, produsele prevăzute în autorizația EU001 vor putea fi transferate în baza acesteia, fără a mai fi necesară obținerea unei autorizații individuale, cu respectarea condițiilor prevăzute în legislația europeană și națională – notificare prealabilă, raportarea exporturilor efectuate într-o lună etc.

Referitor la măsurile tranzitorii, conform unei notificări a Comisiei Europene, licențele de transfer intracomunitar eliberate de unul dintre statele membre pentru transferurile către Regatul Unit emise înainte de data Brexit-ului vor putea fi utilizate până la expirarea valabilității licenței.

5. Tipuri de licențe ANCEX

Pentru a simplifica formalitățile cu produse cu dubla utilizare, Uniunea Europeană a emis autorizații generale de export. Aceste autorizații generale sunt aplicabile exporturilor de anumite produse către anumite țări de destinație și sunt disponibile tuturor exportatorilor care îndeplinesc condițiile din respectiva autorizație.

În concluzie, agenții economici trebuie să analizeze tranzacțiile cu produse cu dubla utilizare și clasificarea acestora în lista de control, încă din faza de contractare, pentru a evita eventuale blocaje în livrarea produselor, imposibilitatea respectării contractelor comerciale sau încălcarea prevederilor legislației de control al exporturilor.

6. Sancțiuni și contravenții

Pentru companii este foarte important să cunoască cum și în ce măsură sunt afectate de legislația de control al exporturilor și să se conformeze prevederilor legale, întrucât vânzarea unor astfel de produse fără licență este considerată infracțiune și se pedepsește ca atare.

În plus, agenții economici trebuie să știe că inclusiv nerespectarea unor prevederi, care nu reprezintă infracțiuni (de ex. completare incorectă a documentelor, lipsa evidentelor, raportările ulterioare eronate), este sancționată cu anularea, suspendarea sau retragerea licențelor eliberate, dar și cu amenzi de până la 25.000 lei.

În concluzie, recomandăm companiilor să analizeze cu atenție toate tranzacțiile pe care le realizează și, în cazul în care ele pot fi încadrate ca fiind vânzări, transfer sau intermediere de produse cu dubla utilizare, să respecte pașii indicați mai sus sau să apeleze la sfaturile unui specialist care să îi ajute să delimiteze operațiunile și să obțină licența.